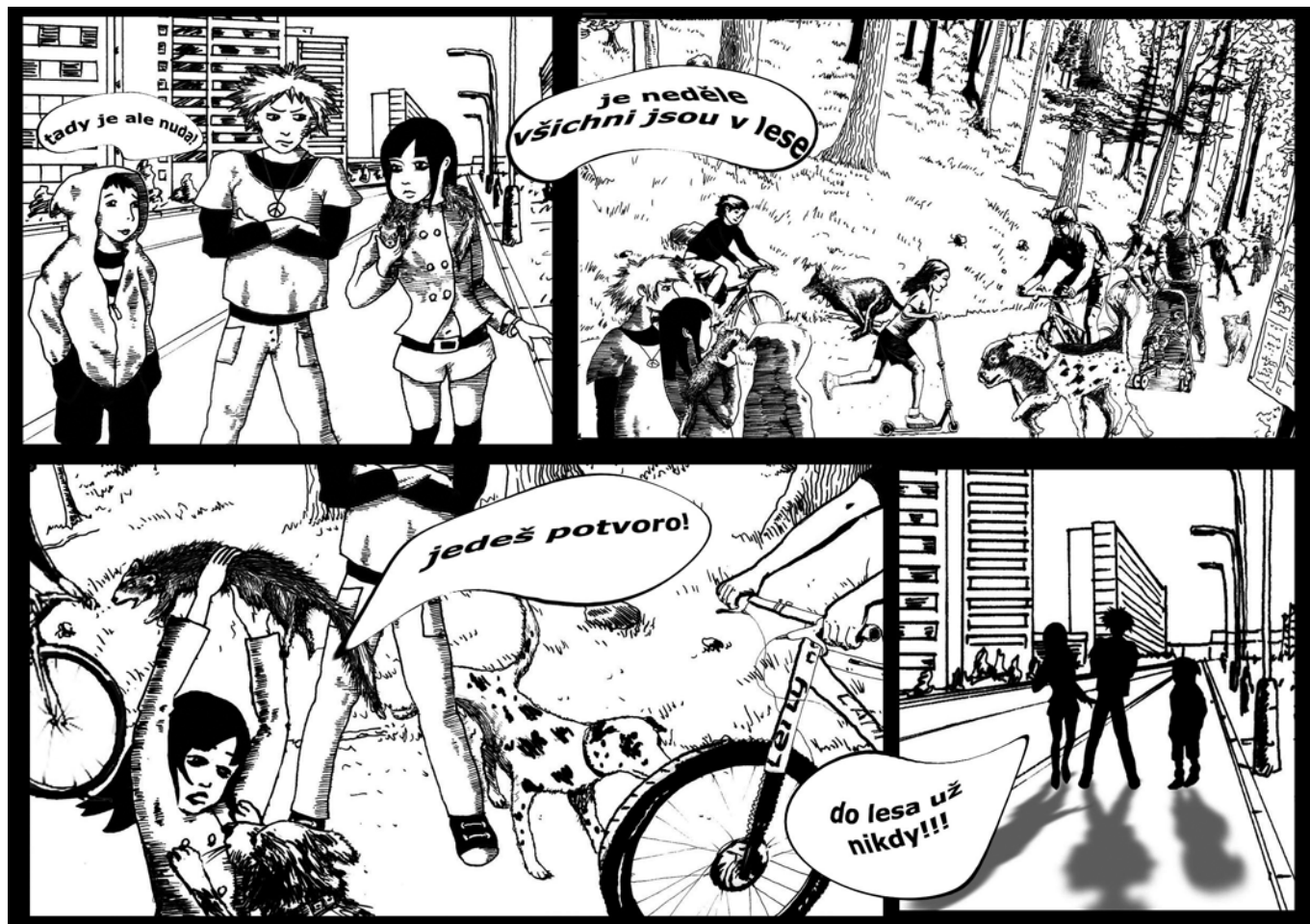

PRAŽSKÉ LESY A JEJICH NÁVŠTĚVNÍCI

1

Ahoj holky a kluci!

Tento výukový list chce ukázat, čím jsou výjimečné pražské lesy, proč jsou lesy pro lidi zvláště ve městech tak důležité, a jak se pražské lesy liší od jiných lesů v České republice. Přivede vás možná také k zamyšlení nad tím, co pražské lesy nejvíc ohrožuje a jak se dá jejich poškozování zabránit. Pokud nebudete něco vědět, zeptejte se svého učitele nebo se pokuste dohledat informace na internetu či v knížkách. Ale hlavně nezapomeňte do pražských lesů vyrazit – jako zvědaví a ohleduplní návštěvníci.

Co je to vlastně les?

Lesy tvoří významnou část životního prostředí. Za les považujeme plochu o rozloze alespoň 0,5 ha, což je o něco více než polovina fotbalového hřiště, a na níž stromy dosahují výšky nejméně 5 m. V České republice pokrývají lesy 34% území.

Lesům ležícím na území měst se říká městské nebo příměstské. Pražské příměstské lesy zabírají téměř 10 % z celkové rozlohy Prahy. Všechny jsou zařazeny do kategorie lesů zvláštního určení a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí. Lesy spadající do této kategorie by měly přinášet vysoký užitek všem obyvatelům a nejen některé úzké skupině. Jejich

hlavní hodnotou jsou mimoprodukční funkce, tzn. že těžba dřeva zde není hlavní prioritou. Udržují se a spravují s ohledem zejména na rekreační využití, kvůli ochraně půdy, vody, klimatu, příznivému vlivu na zdraví člověka i proto, že se v nich můžeme vzdělávat a poučit.

Lesy členíme do několika kategorií:

- **lesy hospodářské** – jejich hlavní funkcí je produkce dřeva. Slouží dále k ochraně půdy, vody, klimatu, utváří krajinu a využíváme je běžně k rekreaci. Tyto lesy tvoří cca 77,7 % všech lesů ČR.
- **lesy ochranné** – mají významnou ekologickou funkci a často stabilizují půdu (chrání ji např. před lavinami, sesuvy, erozí) a významně tím ovlivňují níže položené plochy. Tento typ lesů zabírá cca 3,6 % celkové plochy lesů.
- **lesy zvláštního určení** – nachází se např. na území národních parků a národních přírodních rezervací; mohou sem však spadat i jiné lesy, u nichž lze doložit oprávněný veřejný zájem na plnění mimoprodukčních funkcí – což je případ i pražských příměstských lesů. Lesy zvláštního určení zabírají asi 18,7 % plochy lesů.

Pražské lesy to nemají vůbec jednoduché!

Leží v těsné blízkosti milionové městské aglomerace, což přináší mnoho problémů spojených s blízkostí lidských sídel a s lidskou činností. Zdraví lesů velmi ohrožují imise především z automobilové dopravy (zejména oxidy dusíku). Vážným ohrožením lesů je i znečišťování odpady, eroze způsobená pohybem mimo značené cesty, vandalismus (odhozené odpadky, poškozené rekreační prvky, ulámané stromky) a tlak investorů na výstavbu v jejich blízkosti.

Rekreování v pražských lesích

Mnoho obyvatel Prahy - především z přilehlých sídlištních komplexů i z centra Prahy, kde je nedostatek ploch s veřejně přístupnou zelení - navštěvuje lesy s cílem strávit zde příjemně volný čas, odpočinout si nebo zasportovat. Je to pro ně jedna z mála možností krátkodobé rekreace a pobytu v přírodě, v relativně zdravém a nepoškozeném životním prostředí. Proto jsou v lesích budovány nejrůznější stavby, rekreační prvky a zařízení - vycházkové chodníčky, naučné stezky, areály zdraví, dětská hřiště, altány, odpadkové koše, lavičky a mnoho dalšího. V současné době je v lesích rozmístěno kolem 2 400 těchto rekreačních prvků. Oblíbenou atrakcí, zejména pro nejmladší návštěvníky lesa, jsou lesní zookoutky.

Návštěvnost pražských lesů je velmi vysoká a to zejména u některých lokalit, které jsou dobře dostupné (Hostivařský lesopark, Kunratický les, obora Hvězda a další). Příliv návštěvníků bývá často nad hranici únosnosti, což bohužel lesům nijak neprospívá, spíše naopak.

Kolik lidí ročně do pražských lesů zavítá? Podívejte se na zajímavé výsledky, v čem vás překvapují?

Jaký je počet návštěvníků v lesích za rok:

• Divoká Šárka:	1 275 000
• Prokopské údolí:	1 219 000
• Obora Hvězda:	1 083 000
• Hostivařský lesopark:	778 000
• Kunratický les:	676 000
• Chuchelský háj:	372 000
• Xaverovský háj:	195 000
• Ďáblický háj	168 000
• Kamýk:	165 000

Jaké je zatížení na plochu lesa – počet osob na 1 ha za rok:

• Obora Hvězda:	12 658
• Prokopské údolí:	5 413
• Hostivařský lesopark:	5 293
• Kamýk:	5 200
• Divoká Šárka:	5 117
• Chuchelský háj:	2 498
• Kunratický les:	2 263
• Ďáblický háj	2 250
• Xaverovský háj:	1 884

Jaký je podíl cyklistů z celkového počtu návštěvníků:

• Xaverovský háj	36,3 %
• Prokopské údolí	34,5 %
• Kunratický les	17,0 %
• Ďáblický háj	15,3 %
• Chuchelský háj	12,7 %
• Obora Hvězda	11,5 %
• Divoká Šárka	10,2 %
• Hostivařský lesopark	10,0 %
• Kamýk	8,7 %

Kde se nejvíce venčí psi:

• Kamýk:	1 pes na 5 návštěvníků
• Ďáblický háj:	1 pes na 6 návštěvníků
• Hostivařský lesopark:	1 pes na 6 návštěvníků
• Kunratický les:	1 pes na 6 návštěvníků
• Obora Hvězda:	1 pes na 7 návštěvníků
• Xaverovský háj:	1 pes na 11 návštěvníků
• Chuchelský háj:	1 pes na 13 návštěvníků
• Divoká Šárka:	1 pes na 14 návštěvníků
• Prokopské údolí:	1 pes na 16 návštěvníků

Kam nejraději zavítají lidé s kočárky:

• Kamýk:	1 kočárek na 10 návštěvníků
• Hostivařský lesopark:	1 kočárek na 12 návštěvníků
• Ďáblický háj:	1 kočárek na 14 návštěvníků
• Chuchelský háj:	1 kočárek na 15 návštěvníků
• Kunratický les:	1 kočárek na 20 návštěvníků
• Obora Hvězda:	1 kočárek na 24 návštěvníků
• Divoká Šárka:	1 kočárek na 28 návštěvníků
• Prokopské údolí:	1 kočárek na 31 návštěvníků
• Xaverovský háj:	1 kočárek na 35 návštěvníků

ÚKOLY DO LAVICE

1. Zjistěte z výše uvedené statistiky, které 3 lesy jsou nejvíce zatíženy návštěvníky a jak se liší návštěvnost a využívání těchto lesů?

2. Pokuste se sestavit desatero vzorného návštěvníka lesa.

3. Zjistěte, zda:

- a) je v pražských lesích ve studánkách pitná voda, pokud není pitná, zjistěte proč.
b) se smí v pražských lesích sbírat a jíst houby a rostliny a pokud ne, zjistěte proč.

ÚKOLY DO TERÉNU

1. Sledujte, jaké sporty a činnosti lidé v lese provozují. Jaké negativní dopady tyto činnosti zanechávají na přírodě?

2. Najděte alespoň 5 rozdílů mezi pražskými a jinými lesy.

3. Zjistěte, zda jsou v lese, kde se nacházíte:

- a) rekreační prvky pro uživatele lesů
- b) krmítka, budky či jiné prvky určené pro zvířata
- c) informační tabule, které návštěvníky informují o lese a chování v lese.

Správné odpovědi naleznete v Pražské lesy – pedagogický list.

Užitečné odkazy:

- Webový portál hlavního města Praha **ENVIS – informační servis o životním prostředí**. Rubrika Nástroje ochrany ŽP obsahuje užitečné informace o systému ochrany životního prostředí v hlavním městě.
<http://envis.praha-mesto.cz>
- WWW stránky obsahují podrobné informace o pražských lesích. V rubrice **Městské lesy** se dozvíte konkrétní informace o ochraně pražských lesů. Pozornost rovněž věnujte rubrice **Environmentální výchova**.
<http://www.lesypraha.cz/>

- Využijte českou verzi internetové encyklopedie **Wikipedie**. Do vyhledávače zadejte klíčová slova: pražské lesy, ochrana životního prostředí, národní přírodní památka, přírodní rezervace, přírodní památka, evropsky významná lokalita.
- Www stránky Lesy ČR přináší podrobné informace o lesích v ČR. Zaměřte se na rubriku Ochrana lesů a Lesy a ochrana ohrožených druhů.
<http://www.lesy-cr.cz>
- Na www stránkách Ústavu pro ekopolitiku, o.p.s. naleznete v rubrice Publikace zprávy o návštěvnosti pražských lesů.
www.ekopolitika.cz

Zkuste sami najít a doplnit další zajímavé odkazy:

O projektu

Tento výukový materiál vznikl v rámci projektu Ústavu pro ekopolitiku, o.p.s. „Les je báseň, kterou píše Země pro nebe“. Jeho cílem je představit pražským dětem příměstské lesy, které jsou jediným dostupným prostředím ve městě s částečně přirozenými ekosystémy. Výukové materiály o pražských lesích včetně Listu pro pedagogy, na kterém naleznete správné odpovědi, si můžete v elektronické formě stáhnout na www.ekopolitika.cz v rubrice Publikace.

Tento projekt je realizován s finančním příspěvím Hlavního města Prahy

Ústav pro ekopolitiku, o.p.s. je nestátní nezisková organizace se sídlem v Praze. Realizuje projekty zaměřené především na ochranu životního prostředí, podporu udržitelného rozvoje na místní úrovni, právo životního prostředí, udržitelnou spotřebu a dopravu.